

[Agerschou]

Af en eller anden interesserede socialministeren sig for SF's forhold til BUPL's forretningsudvalg, og jeg forstod nærmest socialministeren sådan, at hun var utilfreds med, at vores indlæg indeholdt synspunkter, som ikke engang BUPL's forretningsudvalg ville stå bag. Derfor vil jeg godt orientere socialministeren om, at vi ikke konfererer med BUPL's forretningsudvalg, inden vi kommer med vores indlæg i Folketinget.

Så synes jeg, socialministeren havde et noget underligt svar på, hvorfor der er spørgsmål fra det tidligere forslag i foråret, der ikke er besvaret. En så teknokratisk begrundelse havde jeg egentlig ikke ventet fra socialministeren. Når man vælger at lave en førstebehandling, lige før Folketinget lukker til sommerferien, er det, fordi man gerne vil have udvalgsarbejdet i løbet af sommeren, og fordi Folketingets socialudvalgsmedlemmer skal have lejlighed til at stille spørgsmål og få svar, så forslaget kan få en hurtig behandling i løbet af efteråret.

Socialministeren siger, at spørgsmålene ikke blev opretholdt. De to spørgsmål, jeg refererede til, blev stillet den 26. maj. De bortfalder først den 15. september.

Hvad handlede de to spørgsmål om? Det ene handlede om, at udvalget bad om at få tilsendt en undersøgelse fra Sverige, det andet om en redegørelse for årsagerne til lukning af den minidaginstitution, vi har snakket om, i Lyngby-Tårnbæk Kommune.

Det er for mig at se to væsentlige svar at få for Folketingets Socialudvalg til brug for debatten i dag, og når socialministeren siger, at spørgsmålene ikke blev opretholdt, synes jeg, det er for teknokratisk. Jeg synes, at man skal være mere end almindelig bureaukrat for ikke at kunne indse, at vi naturligvis var interesseret i at få besvaret de pågældende spørgsmål. Men det må være noget, vi husker på, at socialministeren og Socialministeriet fungerer så bureaukratisk, at vi hele tiden skal sørge for at få rykket for svar på de spørgsmål, vi stiller i Folketingets Socialudvalg. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at vi stiller dem ikke for sjov. Vi stiller dem for at få viden og for at få opklaret, hvilke konsekvenser et givet lovforslag vil få.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 62:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af ungdomsydelse).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 9/11 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Pernille Forchhammer (S):**

Ak ja, så står vi her igen med socialministerens forslag om ungdomsydelse. Det er kun 5½ måned siden forslaget blev nedstemt. Det mødte dengang en mur af gode og vigtige indvendinger og argumenter, men den mur står der endnu. I stedet for at fjerne indvendingerne og forbedre forslaget bøjer socialministeren stædigt hovedet, tager tilløb og håber, at det er muren, som først går i stykker.

Forslaget er så identisk med det nedstemte forslag, at vi mener, en genfremsættelse er spild af Folketingets tid.

Socialministerens argument i pressen har været, at tiden arbejder for forslaget. Her tager socialministeren alvorligt fejl. Rundt om i landet arbejder både tid og kommuner for de unge. En lang række kommuner er blevet trætte af, at regeringen ikke kan finde ud af at løse de store problemer med adgangsbegrænsning, med mangel på praktikpladser og med beskæftigelsesproblemer i øvrigt, trætte af, at ministrene ikke kan finde ud af at tale sammen og komme med en fælles løsning, men i stedet fortsætter med at opdele ungdomsbeskæftigelsen mellem fire ministerier, og specielt trætte af at se unge, raske og motiverede unge, blive kasseret og henvist til bistandshjælp.

Som eksempel vil jeg nævne tre kommuner, nemlig Odder, Hørning og Ballerup, som allerede er gået i gang med at finde tilbud til de un-

[Pernille Forchhammer]

ge ledige. Kommunerne kan selvfølgelig ikke skaffe de manglende uddannelses- og praktikpladser og derved befri regeringen for arbejdet, men de kan hjælpe de unge ved at forbedre kvalifikationerne og ved at opstille individuelle uddannelses- og erhvervsplaner.

Jeg synes, det er værd at bemærke, at de fleste kommuner faktisk selv har besluttet, at de vil tilbyde fuldtidsbeskæftigelse, at længden af deres tilbud skal være mellem 7 og 12 måneder, at ordningen skal gælde for unge helt op til 30 år, at man vil satse på uddannelse, og at man vil have et meget tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Jeg synes, det er både flot og ambitiøst.

Desværre er lovforslag nr. L 62 ikke et forslag, som følger tidens og kommunernes udvikling. Det er et forslag med lavere og bagudrettede ambitioner, som ikke støtter den gode udvikling, som er i gang i kommunerne. Tværtimod, den udvikling, som i kommunerne er i gang med fuldtidsbeskæftigelse, stoppes eller sættes i stå.

Unge kvalifikationer og ret til naturlig plads på arbejdsmarkedet underkendes. Kommuner, som ikke har sat de unge i centrum for beskæftigelsesinitiativer, eller som har gennemført utiltalende, billige ordninger blot for at gøre noget, renvaskes med dette forslag.

Det eneste positive element i forslaget er den nye vejlednings- og planlægningsperiode. Vi synes, det er godt, at kommunerne får tid til at finde det rigtige tilbud, og det er godt, at den unge får tid og hjælp til at formulere sine fremtidsønsker. Det er et vigtigt element, men vejledningen mister sit perspektiv, hvis ikke der er reelt indhold, og det indhold er svært at få øje på, når ungdomsydelsesordningen er så snæver, som den er, og stopper brat efter 5 måneder.

Socialdemokratiets afgørende krav for at medvirke til gennemførelsen af dette forslag er ikke tilgodeset eller blot imødekommet. Vi kan derfor ikke støtte nr. L 62, men vi er meget interesseret i fortsat at forhandle om en fælles løsning til gavn for de unges placering på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet.

For os er grænsen mellem arbejdspligt og arbejdstvang meget hårfin. I Socialdemokratiet er vi tilhængere af arbejdspligten, men stærkt modstandere af arbejdstvangen. For at pligten ikke skal blive til tvang, forudsætter det nogle

vigtige rettigheder hos den unge. Der skal være stor mulighed for selv at påvirke karakteren af den rolle, det arbejde, man skal udføre i samfundet.

Det fordrer meget individuelle tilbud i forhold til både indhold og form. Det stiller også krav til uddannelses- og praktikpladser, og det fordrer respekt om de unge ud fra filosofien om, at unge i dag faktisk har meget at tilbyde samfundet. Derfor taler vi i Socialdemokratiet om gensidigt forpligtende ungdomskontrakter.

Retfærdighed hører også til blandt rettingerne. Efter vores opfattelse er det ikke retfærdigt at tvangshenviser til deltid. Det er ikke retfærdigt at henvise til bistandshjælp efter de 5 måneder, og det er ikke retfærdigt, at de unge kan sendes fra det ene sæsonarbejde til det andet, fordi beskæftigelsen ikke behøver at være af varig karakter. Forslaget giver ikke de fornødne rettigheder og ligner derfor til forveksling arbejdstvang.

Dette emne er et af Danmarks vigtigste, og vi føler, vi er forpligtet til at finde en løsning. Jeg synes, socialministeren bør roses for at have sat fokus på emnet og derigennem også medvirket til de gode initiativer, som er sat i gang i kommunerne. Men forslaget lever desværre ikke op til socialministerens egne ambitioner. Det lever heller ikke op til kommunernes ambitioner eller til de unges, til organisationernes eller til Socialdemokratiets.

Vi mener, der er brug for en mere sammenhængende og perspektivrig løsning, og derfor genfremsætter vi vores forslag om en ungdomskontrakt, så Folketinget får chance for at behandle forslaget sammen med regeringens to forslag på ungdomsbeskæftigelsesområdet.

Vi kan love socialministeren, at vi vil arbejde konstruktivt i udvalget med både lovforslaget og emnet, men vi håber, at Folketinget igen vil forkaste dette forslag.

Karen Højte Jensen (KF):

Det var lidt af en forbløffende oplevelse at lytte til fru Pernille Forchhammer. Den gode vilje er der jo ikke meget hold i, når man lytter til alle disse mærkværdige udsagn fra Socialdemokratiets ordfører.

Jeg mener modsat Socialdemokratiet, at det er et meget godt forslag, og det er jo en genfremsættelse – som fru Pernille Forchhammer også nævnte – af L 150 fra sidste samling, dog med enkelte justeringer.

[Karen Højte Jensen]

Hovedsigtet er det samme, nemlig at aktivere de unge, og det stryger fru Pernille Forchhammer faktisk ganske let hen over. Vi husker vist alle den sørgelige skæbne, L 150 led, fordi der var partier, heriblandt Socialdemokratiet, der rent ud sagt viste ringe forståelse for de unge lediges situation, og som derfor heller ikke havde vilje til at etablere en ordning, der stillede krav til kommunerne om at give de unge under 20 år et tilbud om beskæftigelse i stedet for kontant-hjælp.

En lignende ordning har med megen succes været etableret på frivillig basis af en række kommuner, og i disse kommuner har man vist forståelse for de unge ledige og sat dem i gang ud fra den almindelige viden om, at blot kort tids ledighed for ganske unge kan være starten på en negativ udvikling. Der er grund til at rose disse initiativrige kommuner for deres forebyggende indsats mod, at nogle unge bliver socialt skadet ved at gå ledige. Denne forebyggende indsats ønsker vi i den konservative folketingsgruppe udvidet til at være landsdækkende.

De frivillige kommunale ordninger er det dog lykkedes SiD her i efteråret at få sat en stopper for. De fagpolitiske faner prioriteres højere end hensynet til de unge; en magtfuld organisation har således sejret over de unge. Ja, hvilken sejr!

På baggrund af det handlingsforløb er det påtrængende, at socialministerens forslag kommer igennem. Fru Pernille Forchhammer taler om, at der er en lang række kommuner, der vil noget mere. Jamen fru Pernille Forchhammer må da kunne se af det foreliggende forslag, at der er ingen, der vil forhindre kommuner i at komme med løsninger, der går ud over det, der ligger i forslaget.

Så vil jeg spørge fru Pernille Forchhammer, om det ikke er rigtigt, at Socialdemokratiet er enig med regeringen i formålet – det aktiverende sigte – at målgruppen her og nu er unge under 20 år, at der skal stilles krav til de unge, at afvisning skal have konsekvenser, som det jo er en generel bestemmelse i bilstandsloven, og at ophævelse af kravet om 3 måneders ledighed forud for beskæftigelsen skal med, og at aflønningen skal være en projektløn. Og er man enig i, at en grundig uddannelse og erhvervsvejledning med henblik på individuelt tilpassede tilbud også skal være en del af ordningen?

Så vil jeg spørge, om Socialdemokratiet til trods for denne enighed, som jeg mener er til stede, alligevel vil forhindre, at der gennemføres en aktiverende ordning for de unge, blot fordi Socialdemokratiet ikke kan lide deltidsarbejde. Så vidt jeg kunne høre på fru Pernille Forchhammer, er det det, det først og fremmest handler om.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg skulle måske i min ordførertale have henvist til de bemærkninger, jeg kom med ved behandlingen af forslaget i sidste samling.

Det er rigtigt, at Socialdemokratiet er enig med regeringen i hovedsigtet med at aktivere unge i dag. Det er rigtigt, at Socialdemokratiet mener, der bør stilles krav til unge. Men der bør også lyttes til de ting, som unge kommer med; der bør også være mulighed for, at unge får lejlighed til at påvirke deres egen rolle i samfundet.

Der bør være perspektiv i det, vi sætter unge til. Vi skal ikke sende en hel generation af unge bilstandsklienter ud i ufaglært arbejde. Det er der ikke fremtid i. Vi skal sørge for, at de unge får mulighed for at kvalificere sig til en fortsat placering på arbejdsmarkedet, en udvikling af arbejdsmarkedet, en mulighed for at sætte arbejdsmarkedet i perspektiv og i relation til de nye erfaringer, som den nye generation kommer med.

Socialdemokratiet har også accepteret begrebet projektløn, men vi accepterer det til nogle snævert afgrænsede projekter. Vi accepterer det ikke, hvor unge kommer ud i almindelige beskæftigelsestilbud på private virksomheder. Der mener vi det fortsat bør være den almindelige overenskomstsmæssige løn, som gælder.

Vi mener ikke, at dette forslag indeholder disse perspektiver for unge, og vi mener ikke, det indeholder disse rettigheder for unge, og vi mener bestemt ikke, at bestemmelsen om, at beskæftigelsestilbudene ikke bør være af varig karakter, tilgodeser de rettigheder, som enhver borger i dette samfund bør have. Man kan her efter koste den unge rundt fra det ene beskæftigelsestilbud til det andet: 2 ugers jordbærplukning, derefter 2 ugers ærteplukning over roehypning og gulerodsoptagning og kartoffelgravning til æbleplukning og pæreplukning. Det er ikke nogen fremtid at byde Danmarks

[Pernille Forchhammer]

unge. Jeg synes godt, regeringen kunne højne sit ambitionsniveau en smule.

Der er en lang række kommuner, som godt kan få det her til at fungere med fuldtidstilbud, og det er nu engang bedre end det tilbud, som ligger i socialministerens forslag om ungdomsydelse.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg kan kun lytte mig til, at Socialdemokratiet har en alt eller intet-holdning til dette forslag. Når fru Pernille Forchhammer siger, at der skal lyttes til de unge, vil jeg spørge: jamen hvad i dette forslag forhindrer, at de unge kan blive inddraget i, hvad det er, de skal beskæftiges med i kommunerne?

Ved at lytte til behandlingen af det tidligere forslag for lidt siden om børnepasning forstod jeg, at Socialdemokratiet har en afvigende holdning i forhold til Det Konservative Folkeparti, hvad angår tilliden til kommunalbestyrelsesmedlemmerne, og det synes jeg er interessant. Jeg har meget, meget stor tillid også til, at folk, der er valgt på det kommunale niveau, vil gøre det så godt som muligt.

Hvem har dog sagt, at folketingspolitikere har patent på at gøre det rigtige for de unge?

Agerschou (SF):

Også her er der tale om en genfremstilling i en lidt ændret form.

Som de fleste af os herinde vil huske, led socialministerens tidligere forslag et måske lidt uventet skibbrud, da kamikazepiloterne i Fremskridtspartiet tog magten den sidste dag før Folketingets sommerferie. I SF mener vi stadig, at forslaget er forfæjlet, og jeg vil repetere de vigtigste af vores indvendinger.

Alle unge, der henvender sig for at søge kontanthjælp, bliver skåret over én kam. Der skeles ikke til årsagen til en henvendelse. Det betyder f.eks., at også unge, der venter på at skulle starte på en uddannelse, skal sættes i beskæftigelse. Med den mangel, vi mener der er på relevante og perspektivrige beskæftigelsesprojekter, mener vi, at det er en uhørt luksus.

En pæn del af de unge, der søger kontanthjælp, gør det, fordi de ikke kan få en efg-praktikplads, og vi finder det noget absurd, at de så pludselig kan få et beskæftigelsestilbud, når de møder op på bistandskontoret. Vi mener, at det

vil være noget mere enkelt og noget mere meningsfyldt, hvis der blev sørget for et tilstrækkeligt antal praktikpladser, i stedet for at de pågældende skal en omvej omkring bistandskontoret, og at der skal etableres beskæftigelse i et helt nyt system.

Vi er bange for, at tilbudet bliver et nicheophold uden fremtidsudsigter i sig. Mange unge vil efter de 5 måneder igen være på almindelig kontanthjælp – og hvad så? Vi er bange for, at den beskæftigelse, der bliver tilbudt, bliver lade som om-arbejde, arbejde, der ikke er nyttigt.

Og så vil jeg bede socialministeren lægge mærke til, at jeg med vilje bruger udtrykket »nyttigt«. Det brugte jeg også ved den sidste førstebehandling. Det misforstod socialministeren og gav sig til at diskutere, som om jeg havde brugt udtrykket »meningsfyldt«.

Jeg vil gerne opholde mig lidt ved det nyttige, for hvad vil det sige at have et nyttigt arbejde? Det vil bl.a. sige, at det ikke er ligegyldigt, om man møder op eller ej, at det ikke er ligegyldigt, om arbejdet bliver udført eller ej.

Lad mig give et konkret eksempel på et beskæftigelsesprojekt, der ikke er nyttigt. Det handler om en flok unge i en kommune, der bliver sendt ud på et beskæftigelsesprojekt: at udgrave fundamentet til et hus med skovle, selv om enhver ved, at det bruger man normalt en rendegraver til. Der er ingen, der kan forlange, at de pågældende unge skal betragte det stykke arbejde som noget nyttigt; det er for at sysselsætte dem, så de ikke laver gale streger.

Vi er desuden bange for, at ministerens forslag vil svække indsatsen over for andre kontanthjælpsmodtagere, der ikke er unge i lovforslagets forstand.

Vi mener, det er et hovedproblem i kontanthjælpssystemet, at der er arbejdsløse, der modtager kontanthjælp i meget lang tid. Vi ser desværre en tendens til, at de pågældende bliver sendt over på førtidspension. Mange af os vil kunne huske Københavns Kommunes projekt fra foråret, hvor man nærmerst forsøgte at sende folk over på førtidspension i bundter.

Vi har fået mange henvendelser – det går jeg ud fra de øvrige ordførere også har – fra førtidspensionister, som er højst ulykkelige, som har fået en førtidspension kylet i nakken uden nogen sinde at have bedt om den. De vil hellere have et stykke arbejde, og vi er bange for, at den tendens fortsætter, når man vil sætte det projekt i værk, sådan som det er foreslået.

[Agerschou]

Hvad er det så, der er brug for i stedet for? Vi har ved flere lejligheder sagt, at vi mener, der bør iværksættes en job- og uddannelsesordning for alle kontanthjælpsmodtagere, der står i fare for at skulle have bistandshjælp gennem længere tid. Vi mener ikke, at denne ordning skal aldersbegrænses.

Vi mener også, at det er på tide at bruge erfaringerne fra forsøgsprojekterne rundt omkring i landet og fra de forskellige kommuner. Og så mener jeg, at vi skal bruge erfaringer fra andre kommuner end Hvorslev, som ustandselig er fremme i debatten. Jeg vil gøre fru Karen Højte Jensen opmærksom på, at der jo er andre kommuner, der har lavet ordninger i fuld forståelse med de lokale fagforeninger.

Og så ville jeg have sagt noget mere, men jeg kan se, at formanden har rejst sig op, og det er signal til, at man skal gå ned fra talerstolen.

Formanden:

Ja, det er et tegn på, at taletiden er udløbet.

Mejdahl (V):

Det bliver ikke hr. Agerschous og fru Pernille Forchhammers attitude, jeg anlægger. Vi bør respektere alle job som ligeværdige.

Det hører vel til sjældenhederne, at et lovforslag har været igennem et så grundigt forarbejde, som dette lovforslag har. Der er blevet brugt mange ord både her i salen og i udvalgsarbejdet på L 150 i sidste folketingssamling.

Dette forslag og L 150 er jo stort set identiske; i hvert fald er intentionerne de samme. Og det er godt, at vi har en modig socialminister, som tør komme med forslaget igen, og det skal ministeren have tak for, for forslaget er rigtigt i sit sigte.

Det er rigtigt at forebygge. Det gør vi, og det skal vi gøre på en lang række områder, også her. Lovforslaget om indførelse af ungdomsydelse er også et forebyggende instrument.

Når arbejdsløsheden rammer, følger der ulemper med for alle aldersgrupper, men værst er det for de helt unge, når de ikke har noget at tage sig til. Derfor er det også rigtigt at gøre en indsats for denne målgruppe op til de 20 år, som inden for de første 2 uger efter, at de har henvendt sig på socialkontoret, skal have et tilbud om beskæftigelse.

Det er en ret, de unge får, og det er et krav, det offentlige stiller, at de unge må gøre en ind-

sats for at få en ydelse. Det er et sundt princip, når vi taler om arbejdsføre unge mennesker.

Vi pålægger også kommunerne en pligt til at skaffe de unge job i et omfang af 20 timer om ugen i gennemsnit i en 5 måneders periode efter en vejledningsperiode på 6 uger. Kommunerne er i gang i vidt omfang; det er lovgivningen, som halter bagefter. Og andre kommuner venter på, at vi får loven vedtaget, så de har hjemmel til at stille kravene.

Jeg føler mig overbevist om, at kommunerne vil kunne finde de job, der skal til, og jeg kan bare henvise til den række af eksempler, der var i bilag 5 til betænkningen til lovforslag nr. L 150 fra sidste samling.

I Venstre tror vi, at det ville være at gøre de unge en tjeneste, hvis arbejdsmarkedets parter ved de kommende overenskomster kunne enes om en lavere begyndelsesløn eller indslusningsløn til de unge. Vi tror, at mange arbejdsgivere ville være mere tilbøjelige til at give de helt unge en chance, hvis de ikke skulle have så stor en timeløn i begyndelsen af arbejdsforholdet, som tilfældet er i dag. Den omstændighed kalder på øget ansvarlighed hos arbejdsmarkedets parter.

Lovforslaget koster penge, men det vil vi godt være med til at yde til formålet. Udgifterne deles ligeligt mellem kommunerne og staten.

Vi håber på, og vi arbejder for, at vi i Danmark kan forbedre vores konkurrenceevne så meget, at alle disse kunstige beskæftigelsestiltag bliver et overgangsfænomen, og det er som overgangsfænomen, vi støtter dem. Varige job skal primært skabes på arbejdsmarkedet, primært det private.

Jeg håber, at lovforslaget har taget tilstrækkeligt hensyn til de betæneligheder, der blev rejst ved tredjebehandlingen af L 150 i juni. Timelønnen er i hvert fald hævet, og timelønnen forsøges også nedsat. Begge dele er imødekommet.

Fra Venstres side skal det ikke skorte på opbakning. Vi mener, som det også er fremgået af det, som jeg her har sagt, at det er et godt og et rigtigt forslag, som vi varmt kan anbefale, og vi håber, at forslaget kan vedtages. Mange kommuner venter på det; de står parat til at løse opgaven.

Jane Oksen (FP):

Det vil være meget svært i denne debat at si-

[Jane Oksen]

ge noget, der ikke har været sagt før, for vi er nok alle sammen enige i de gode intentioner om at skaffe arbejde til vore unge og gøre de såkaldt passive ydelser til aktive ydelser.

Fremskridtspartiet har også tidligere haft forslag, ikke bare angående de unge. Vi ønsker faktisk arbejde til alle. Men selvfølgelig, ét sted skal man jo begynde, og ungdomsgruppen er da selvfølgelig den mest udsatte gruppe.

At vi har så stor arbejdsløshed også blandt unge, skyldes først og fremmest den forføjede politik, der har været ført i mange år, og intet tyder jo på, at det bliver bedre med stigende arbejdsløshedstal i udsigt.

Fremskridtspartiet har også vist sin positivitet over for bistanndsmodtagere, der skal i arbejde, ved, at vi stemte for den ændring af bistanndsloven, der trådte i kraft den 1. april 1989, som betyder, at kommunerne i dag kan lukke kassen i, hvis unge mennesker eller i det hele taget bistanndsmodtagere ikke vil påtage sig et arbejde eller gå i gang med en uddannelse.

Så kan man spørge: Hvad skal vi så med loven, når vi allerede har den regel i bistanndsloven? Ja, efter socialministerens udtalelser handler dette om, at vi nu skal til at stille nogle krav til kommunerne, således at de *skal* give de unge et arbejde. De ikke bare kan, men de skal.

Kommunerne har egentlig i de senere år vist stor positivitet over for disse problemer. Faktisk har de afsat betydelig flere økonomiske midler til løsning af ungdomsarbejdsløshedsproblemet, end de har været tvunget til efter lovgivningen. Jeg mener, at det for et års tid siden var ca. 50 pct. mere end de lovpligtige beløb til unge arbejdsløse.

Der er også en række frikommuneforsøg, som er faldet positivt ud, og enten vi får denne lov eller ej, tror jeg, kommunerne vil fortsætte den gode indsats, de har påbegyndt.

Måske er problemet med unge arbejdsløse også blot et spørgsmål om tid, da der jo efter de statistiske oplysninger om 12 år vil være ca. 100.000 færre unge mellem 15 og 19 år og ca. 80.000 færre unge mellem 20 og 24 år. Kan vi så bremse hele arbejdsløsheden, vil problemet være løst om 10-12 år.

Men det er jo synd for dem, der er unge i dag. Selvfølgelig skal de også hjælpes på en eller anden måde, og noget så tåbeligt som at sætte de unge på førtidspension synes vi er meget forkasteligt. Begrebet førtidspension er overhovedet

ikke noget, der burde angå unge mennesker. Det er faktisk at sende dem ind til den evige hvile, og de kommer aldrig i gang igen.

Det forslag, der er lagt på bordet nu, indeholder nogle offentlige merudgifter, og det var jo en af de indsigelser, vi havde mod at stemme imod forslaget sidste gang. Over 100 mio. kr. om året i merudgifter! Og det ligger i luften, at får vi ikke indført den såkaldte projektløn på godt 62 kr. i timen, vil forslaget komme til at koste endnu mere. Det er dog ikke oplyst i forslaget, hvad det i så fald vil koste.

Så kan man spørge, ligesom vi gjorde i går med arbejdsministerens forslag: Hvordan går det med den projektløn? Bliver den overhovedet indført? Hvis det er meningen, den skal starte den 1. januar 1990, må vi jo have nogle forhåbninger om, at de forhandlinger, der er om den projektløn, snart vil være afsluttet.

Da jeg ikke kunne få svar i går fra arbejdsministeren, vil jeg da forsøge i dag med socialministeren. Er der en sikkerhed for, at projektlønnen bliver indført? Og hvis man er så langt i forhandlingerne, hvorfor så komme med forslaget nu? Hvorfor så ikke vente en måneds tid, så dette spørgsmål i hvert tilfælde var afklaret?

Der har også været nogle udtalelser fra Socialdemokratiet i dagspressen. Jeg har læst et sted, at Socialdemokratiet har sagt, at de kun ville støtte et forslag som det her og som det, der var fremme sidst, hvis kommunerne fik lov til at starte indtægtsgivende virksomhed. Det tager vi selvfølgelig helt klart afstand fra. Vores indvendinger mod dette forslag er jo ikke de samme som Socialdemokratiets.

Så er der noget, der hedder meningsfyldt arbejde . . .

Formanden:

Ja, men taletiden er udløbet.

Jane Oksen (FP):

. . . men taletiden er desværre forbi, så jeg kommer igen senere.

Kirsten Lee (RV):

Jeg synes, det er utroligt at høre her, at fru Pernille Forchhammer kaster smuds på det at plukke æbler eller plukke jordbær. Det kan da vist kun komme fra en, der aldrig nogen sinde har været udsat for og haft behov for at tage et arbejde af den slags. Det er vi nogle der har

[Kirsten Lee]

prøvet. Der er ingen grund til at kaste smuds på det, fru Pernille Forchhammer.

Vi har i Det Radikale Venstre den opfattelse, at ingen unge bør oppebære bistandshjælp, uden at der skal ydes noget til gengæld. Og vi er opmærksom på, at nogle kommuner sørger for, at unge får beskæftigelse i stedet for passiv bistandshjælp.

Man kunne jo have håbet, at tiden havde arbejdet for en sag som denne. Men Socialdemokratiet er, så vidt jeg kan høre, fortsat dybt forankret i vanetænkning. Masser af kønne ord, men alt bliver ved det gamle.

Jeg har på fornemmelsen, at Fremskridtspartiet måske er ved at flytte sig en smule, og det kan vi kun hilse med glæde. Nu må vi så se, om fru Jane Oksens ord rent faktisk holder, når vi kommer til det konkrete med at stemme for forslaget.

Jeg er fuldstændig enig med Det Konservative Folkepartis ordfører, der jo anførte, at det ikke er forbudt de kommuner, der ikke har nogen tilbud, at give tilbud til de unge. Men det, der kan ske ifølge dette forslag, er, at de unge får ret til et tilbud og kommunerne en pligt til at yde dem et tilbud af en eller anden art. Og der er dog ikke noget i forslaget, der forhindrer unge i at være med til at planlægge deres egen fremtid.

Jeg undrer mig lidt over, at fru Jane Oksen er positiv over for, at kommuner yder en indsats for unge i stedet for bare at give dem passiv bistandshjælp, men så fremfører, at dette forslag indebærer offentlige udgifter. Jamen fru Jane Oksen, er de udgifter, som kommunerne bruger på beskæftigelse, da ikke offentlige udgifter? Det, vi ønsker, er jo, at alle unge skal have beskæftigelse i stedet for en passiv ydelse.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Det er såmænd ikke det at plukke æbler eller hive gulerødder op eller grave kartofler op eller hakke roer, der er noget galt med. Nej, det er den unges retssikkerhed i det øjeblik, man kan kastes fra det ene til det andet med en uges eller 14 dages varighed. Det er det perspektiv, vi vender os imod.

Hertil kommer det problem, at der herved bliver mulighed for at give decideret erhvervsstøtte til dette sæsonarbejde, fordi de unge kommer ud med et løntilskud i job, som egentlig ikke er merbeskæftigelse.

Vi synes, at unge i dag indeholder nogle ressourcer, og at vi har en forpligtelse til at have nogle uddannelses-, arbejdsmarkeds- og sociale systemer, som sætter de unges ressourcer ind i et perspektiv, som ikke blot opbevarer dem på en virksomhed, der måske ikke interesserer dem synderligt. Hvis de gerne vil være elektromekanikere, men ikke kan få en plads som elektromekaniker nu og her, vil man sende dem ud at plukke æbler og grave kartofler op og hakke roer, uden at man samtidig giver dem det perspektiv, at de kan komme ind som elektromekanikere på et tidspunkt.

Det, der er i vejen med dette forslag, er, at der ikke er nogen sammenhæng mellem uddannelses-, arbejdsmarkeds- og socialpolitikken. Unge mennesker, som er afvist fra praktikpladser, som er afvist fra uddannelsespladser – det er jo dem, der under 20 år, der er afvist fra vores uddannelsesinstitutioner – er på bistandshjælp i dag. Dem bibeholder vi på bistandshjælp uden at sætte dem ind i et system, som gør, at de kan komme videre i samfundet, at de kan komme til at bruge deres ressourcer aktivt, at de kan komme til at skabe sig en fremtid og få en placering i fremtidens samfund.

Jeg synes, at dette forslag er temmelig lavt, hvad angår ambitioner. Der er masser af kommuner, som har bevist, at det kan lade sig gøre at give de unge en fuldtidsbeskæftigelse, at give dem en kvalificerende uddannelse, at sørge for, at de kan komme videre. Hvorfor vil man ikke stille det kvalitetskrav?

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Jeg var inde på, at kommunerne gjorde en stor indsats, og Det Radikale Venstre kritiserede os for, at det jo kostede penge at gøre den slags.

Vi mener i Fremskridtspartiet, at vi ikke har råd til flere offentlige merudgifter, men vi er da enige i, at det er bedre at give arbejde end at give bistandshjælp for de samme penge. Men altså, det er jo måden, det gøres på. Det kan gøres på flere måder, og det kan også handle om, hvordan man motiverer de unge.

Der er ikke meget opdragelse eller motivering i at give så høj en timeløn, at de unge ikke motiveres til at komme ud på det private arbejdsmarked. Vi har en understøttelse og en kontanthjælp, der efter Fremskridtspartiets

[Jane Oksen]

mening er alt for høj. Det er jo faktisk sådan, at det næsten ikke kan betale sig at arbejde i dag.

Der må være et vist forhold mellem, hvad et ungt menneske kan tjene, hvad man kan få i bistandshjælp, og hvad man kan få i understøttelse. I dag er forholdet mellem de tre ting så dårligt, at det ikke motiverer nogen mennesker til at gå på arbejde. Der er endda foretaget en undersøgelse, der viser, at en enlig mor med to børn faktisk får mere ud af at gå ledig, end hun ville få ved at tage et eller andet faglært arbejde eller et job på lavtlønsområdet.

Hvis vi vil begynde med at give vore unge så mange penge for et arbejde, de overhovedet ikke er kvalificeret eller uddannet til, kommer vi ud på et skråplan. Det er nogle af de kritiske ting, Fremskridtspartiet har rejst.

Om projektlønnen er den rigtige, kan også afhænge af, hvor mange timer de unge skal arbejde osv., men det må stå i forhold til hinanden. Vi har før sagt, at fuld arbejdstid for bistandshjælpen var det ideelle, men selvfølgelig er vi da til at snakke med også om andre ordninger.

Formanden:

En kort bemærkning er en kort bemærkning!

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg synes, det er uhyre positivt, at fru Jane Oksen er til at tale med om disse ting. Fru Jane Oksen har jo ret i, at det da er helt urimeligt, at folk skal have en passiv ydelse uden arbejdsindsats til gengæld. Men det, det her forslag går ud på, er jo netop, at de faktisk skal yde et stykke arbejde, fru Jane Oksen, og timelønnen er altså mindre, når man skal udføre arbejde et antal timer, end når man som nu bare skal arbejde i nul timer for at få sin bistandshjælp.

Bente Juncker (CD):

Det er unægtelig lidt trist at komme så langt nede i ordførerrækken, når der har været så mange korte bemærkninger.

Det er jo en genfremsættelse, og jeg skal henviser til, hvad jeg sagde ved første-, anden- og tredjebehandlingen, sidst dette forslag var fremme.

Jeg synes, det er et godt forslag. Det er nok ikke det bedste forslag. Det handler om, at de

unge skal arbejde 20 timer i 5 måneder. Og hvad er så fordelene ved det? Fordelen ved det er, at man ikke direkte kan vandre op og lægge sig på divanen i disse fem måneder. Jeg synes, det er positivt, at socialministeren genfremsætter det her forslag. Og når jeg siger, det ikke er det bedste forslag, så er det, fordi jeg ser da helere, at de unge kommer ud i en læreplads.

Jeg vil sige til fru Pernille Forchhammer, der slår om sig med sin ungdomskontrakt: Jamen hvor mange penge koster den ungdomskontrakt? Socialdemokratiet forlanger lærepladser. Socialdemokratiet forlanger, at 14.000 unge, der står på venteliste til videregående uddannelser, skal ind, og Socialdemokratiet forlanger hele tiden ekstra ting.

Men hvad er det, det her drejer sig om i første omgang? Det er, at nogle unge mennesker, der har vandret direkte op på bistandskontoret, nu får at vide: I fem måneder må du stille og gøre nogle ting i 20 timer om ugen. Til det vil jeg gerne sige, at jeg synes, lønnen er for høj. Det har vi sagt før til socialministeren. Jeg synes, at det skal være en meget lille indslusningsløn for dette arbejde.

Jeg mener ikke, at det behøver at passe sammen med de 20 timer. Jeg mener, at man sagtens kunne udvide arbejdsbegrebet til 25 timer. Hvad gør det? Hovedsagen er, at de unge mennesker kommer op om morgenen, kommer i gang med noget, møder til noget, så de ikke fører en passiv tilværelse og bare modtager disse ydelser.

Så skal der nok komme gang i de andre ting, som fru Pernille Forchhammer efterlyser. De skal nok selv gå ud og finde sig en læreplads, når tiden kommer til det. De skal nok prøve på at komme ind på en uddannelsesinstitution på en kortere eller en længerevarende uddannelse.

Men vi skal ikke ind i et system som det, fru Pernille Forchhammer står og kræver her fra Folketingets talerstol, nemlig at alle skal have en ret, dvs. at alle virksomheder skal tvinges til at tage de unge. Vi ved jo, at der i øjeblikket er en afmatning i erhvervslivet. Vi ved, at der er 8.000, der ikke har fået en lære- eller praktikplads, og det er, fordi Folketinget har fremlagt nogle planer, som ikke er blevet til noget endnu. Der er en total afmatning, men det har intet at gøre med dette forslag.

Dette forslag er en hjælp til, at de unge får noget at beskæftige sig med i de fem måneder,

[Bente Juncker]

som det omhandler, og så går de i øvrigt tilbage på bistanden.

Jeg synes, det er fint, at der direkte står i forslaget, at vil den unge ikke tage imod det her arbejde, jamen så er der ingen passiv ydelse, der bliver udbetalt. Jeg synes, det er flot, at socialministeren direkte skriver det i forslaget. Ja, det synes jeg.

Det er let nok som fru Pernille Forchhammer at komme og kræve og kræve og kræve. Jeg vil gerne anerkende det forlig, Socialdemokratiet lavede om de 100 mio. kr. til nye lære- og praktikpladser med regeringen, og som Centrum-Demokraterne i øvrigt også stemte for. Men Socialdemokratiet havde allerede dengang svært ved at finde de 100 mio. kr., der skulle til, for de ville gå på strandhugst i CD's finanslovaftale med regeringen og tage de 75 mio. kr.

Så jeg kunne godt lide at vide, hvor fru Pernille Forchhammer vil få alle disse midler fra, hvordan fru Pernille Forchhammer vil sørge for, at de 8.000, der står og skal have en lære- eller praktikplads, kommer ud. Vil man sige til virksomhederne: Nu skal I tage én? Eller hvad?

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg vil gerne starte med at spørge fru Kirsten Lee, om jeg hørte rigtigt, at det er meningen, at de unge skal yde et stykke arbejde, sådan at vi andre føler, vi får noget for de penge, vi udbetaler dem, eller om ideen med det her er, at de unge mennesker skal motiveres til at komme videre i en uddannelse, i et mere stabilt arbejde på et senere tidspunkt. Ellers misforstod jeg fru Kirsten Lees udtalelser før.

Så vil jeg sige, at der i ungdomskontrakten er beregninger, som viser, at antallet af afviste på vores uddannelsesinstitutioner og på vores praktikpladser nogenlunde svarer til det antal unge mennesker på bistandshjælp, vi har. Det er ikke de samme mennesker.

De, som er blevet afvist og ikke er på bistandshjælp eller på arbejdsløshedsunderstøttelse, er ude i et job, som de egentlig ikke er særlig interesseret i. De ville hellere ind og have den uddannelse, som de havde lyst til, og som de måske også kan bruge på et senere tidspunkt. De har en idé med en uddannelse. Der er 60 pct. af de afviste på de videregående uddannelser, der har et arbejde. De optager en

ufaglærts plads på arbejdsmarkedet. Man kalder dem i dag »ufaglærte studenter«. Vi får en fortrængningseffekt, som betyder, at det her forslag nogenlunde løber rundt af sig selv.

Nu, da forslaget bliver genfremsat, får vi lejlighed til at udvalgsbehandle det, og så får fru Bente Juncker også lejlighed til at sætte spørgsmålstegn ved det.

Jeg synes, det er lidt flot, når fru Bente Juncker siger, at de unge efter de her fem måneder kan gå ud og finde sig en læreplads, kan prøve på at komme ind på en uddannelsesinstitution. Jamen det er jo det, de har gjort. De har skrevet måske 50 ansøgninger. Jeg kender et hav af unge mennesker, som har skrevet 50, 51, 52 eller 75 ansøgninger om uddannelses- og praktikpladser, og som ikke har fået plads endnu. Det er den samme smøre, når de kommer ud efter de fem måneder. De er ikke stort bedre stillet.

Så spørger fru Bente Juncker, om virksomhederne skal tvinges. Jeg mener, at det er et fælles ansvar, og vi må forsøge at finde en løsning. Socialdemokratiet kommer i løbet af meget kort tid med et forslag på det her område. Vi mener også, virksomhederne har et ansvar.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg synes, det ville være rart, om man startede dér, hvor socialministeren også startede, med at fortælle de unge, der skal ud i de her 20 timer i fem måneder, at alt dette altså ikke er gratis. Det er på tide, vi fortæller de unge, som vi fortæller de lidt ældre, at alt er altså ikke gratis i det her samfund. Det er, ligesom fru Pernille Forchhammer forestiller sig, at de unge ikke skal plukke æbler, de skal hellere have bistandshjælp. Tænk, det synes jeg egentlig ikke.

Det ville da være lykkeligt, hvis vi kunne få udbygget den lange række af eksempler, vi fik af socialministeren – der var i øvrigt mange gode eksempler – og få nogle ideer i udvalget.

Dér kan fru Pernille Forchhammer så prøve at give nogle ideer til, hvad der kunne være lidt meningsfyldt arbejde. For det er jo det, det reelt handler om for Socialdemokratiets vedkommende.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

[Pernille Forchhammer]

Jeg bliver nødt til at sige til fru Bente Juncker, at Socialdemokratiet ikke mener, at de unge hellere skal have bistandshjælp.

Socialdemokratiet mener, at de unge skal have et tilbud, som passer til de ønsker, de har videre frem. En ung, som ønsker at komme i gartnerlære, en ung, som ønsker at få det grønne bevis, ville måske synes, det var alle tiders idé at komme ud og plukke æbler, hakke roer og grave kartofler op i en periode og få en tilknytning, få indsigt i, hvad det er for et erhvervsområde.

Det er den individualitet, det er den mulighed, vi ønsker at alle unge skal have, så man ikke, som hr. Agerschou var inde på, skærer alle unge over én kam.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg skal først takke regeringspartiernes ordførere for de meget gode og vægtige indlæg, der er kommet om denne sag, og også takke fru Bente Juncker for det varme forsvar for forslaget.

Jeg tror som sagt, at tiden arbejder for det forslag. Det stødte fru Pernille Forchhammer lidt, at jeg havde sagt sådan. Men jeg vil gerne sige, at der er sket meget siden sidst. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at jeg har talt med Socialdemokraterne om det her forslag. Jeg har forstået – der var ingen kritik af disse ting – at Socialdemokratiet nu accepterer, at man kan se bort fra 3-måneders-kravet, at man med det samme kan møde en ung med et krav om arbejde, om arbejdsindsats. Sig så ikke, at tingene ikke flytter sig. Det var, så vidt jeg husker, ikke det, man meldte sidst.

Jeg har også forstået, at Socialdemokratiet accepterer en eventuelt kommende projektløn. Det er dog også noget. Fagforeningerne bliver jo ved med at tale om overenskomstmæssig løn – forstå det, hvem der kan. Jeg tør godt vove et halvt øje på, at det kniber svært med forståelsen langt ind i de menige fagforeningsmedlemmers rækker for, at man giver unge på et eller andet kommunalt projekt 85 kr. i timen, mens de selv kun kan gå ud og få 62 kr.

Derfor mener jeg, at denne sag i høj grad arbejder for sig selv. Jeg tror, der er forståelse for forslaget langt, langt ind også i Socialdemokratiets og i de menige fagforeningsmedlemmers rækker. Det er derfor, jeg har tilladt mig at sige, som jeg gør.

Så siger fru Pernille Forchhammer, at det her er der ingen grund til. Kommunerne er jo i fuld gang. De tilbyder fuldtidsbeskæftigelse og uddannelse for unge helt op til 30 år. Ja, det er flot, og det kan dette forslag på ingen måde stille sig hindrende i vejen for. Det er, havde jeg nærsagt, måske en af forslagets fordele, at det har animeret en hel del kommuner til disse flotte tilbud. Lad det dog fortsætte. Lad os dog håbe, at der ikke er en eneste ung, der kommer i den situation, at alle muligheder er udtømte, så man må melde sig på socialforvaltningerne. Det er jo det, det går ud på.

Disse problemer skal selvfølgelig primært løses i uddannelsessystemet og i arbejdsmarkeds-systemet – ingen tvivl om det. Men det er jo sådan, at det sociale system optræder som et nederste sikkerhedsnet, når alle andre ordninger har vist sig at komme til kort, og det er derfor, vi kommer med det her forslag én gang til.

Vi er enige med SF, der siger, at det er forkert at sætte folk på førtidspension. Hvad er det, der sker, hvis det er rigtigt, at vi har mangel på ung arbejdskraft om 10-12 år? Ja, hvis vi bliver ved med at lade unge gå ubeskæftigede, så bliver de til førtidspensionister, uanset om vi har brug for dem om 10 år. Folk kan ikke tåle at gå ledige så længe. Det er det, der ligger bag dette forslag, ikke alle disse forestillinger om tvang, og jeg ved ikke hvad.

Jeg synes, at det var en mærkelig udtalelse af fru Pernille Forchhammer. Jeg tror, hun sagde noget om, at de kommuner, der ingenting gjorde, blev renvaskede med dette forslag. Det betyder altså, at fru Pernille Forchhammer og Socialdemokratiet fortsat ønsker, at der intet skal ske, medmindre man opfylder disse flotte krav: fuld beskæftigelse, uddannelse, heltidsbeskæftigelse osv. Man er fuldstændig ligeglad med at regne på, hvad det koster.

Hvorfor fortæller man os ikke, hvad sådan et forslag vil koste? Så længe kommunerne gør det frivilligt, koster det ikke staten noget. Det er selvfølgelig, fordi kommunerne mener, at det på lang sigt er en god idé og en god forretning i øvrigt.

Jeg mener også, at dette forslag på lang sigt ikke koster noget. Det kan være en kommentar til fru Jane Oksen. Jeg tror, at omkostningerne ved ikke at gøre noget, omkostningerne ved at lade stå til, omkostningerne ved at være så højt til hest, at man ikke kan klare en halv løsning,

[Socialministeren]

fordi man vil have 110 pct.-løsninger hele vejen igennem, bliver meget højere end omkostningerne ved det her forslag.

Der er én ting, der overhovedet ikke er regnet med i det her forslag. Det er også en kommentar til fru Jane Oksen. Det er det fradrag for udgifter, der måtte være ved dem, der undlader at melde sig på socialforvaltningerne, fordi de måske har samme forhold til ufaglært arbejde, som jeg kan forstå at Socialdemokraterne har: det er ikke noget, man skal beskæftige mig med.

Det var i øvrigt en ganske fantastisk udtalelse. Jeg kan godt forstå, at fru Kirsten Lee reagerede. De unge skal ikke ud i ufaglært arbejde, blev der sagt. Det var dog en køn udtalelse. Der er faktisk en hel del arbejde, som skal gøres i det her land. Vi kan ikke blive akademikere alle sammen. Hvem tror Socialdemokratiet det er der står bagest i køen, når der skal uddeles lærepladser og arbejde? Det er de sent udviklede, det kan jeg godt love for. Der er nogle af dem, der skal være ufaglærte arbejdere.

Og så vil jeg gerne sige, når man siger, at vi ikke tager hensyn til den enkelte, vi skærer alle over én kam – jeg tror, det var hr. Agerschou, der sagde det – at så har man åbenbart ikke fået læst forslaget. Vi har faktisk under indtryk af den kritik, der blev rejst fra Socialdemokratiets side, og under indtryk af det forslag, der blev fremsat af Socialdemokraterne, indført en periode, hvor man netop kan tage hensyn, skal vi sige til de sent udviklede. Denne periode, som det også er beskrevet i forslaget, på 4-6 uger er just udtryk for, at vi ønsker at tage individuelle hensyn og forsøge at finde det helt rigtige og det mest passende til den enkelte og at give folk en mulighed for uddannelse og undervisning.

Ikke en lyd om denne ændring. Ak ja, vi stod her bare igen, og der var ingenting sket. Der er faktisk sket noget, og jeg er egentlig noget forbavset over, at man slet ikke noterer sig det.

Så fik vi at vide, at på et eller andet tidspunkt ville Socialdemokratiet føle sig forpligtet til at finde frem til en løsning og genfremsætte forslaget om ungdomskontrakt. Sidst man gav et sådant løfte, tog det 4 måneder. Vi må håbe, at det ikke tager 4 måneder at finde det gamle forslag frem og få det genfremsat. Jeg vil bede om, at man så også regner på, hvad det vil koste.

Jeg er enig med SF, når det bliver sagt, at hovedproblemet er, at nogle unge går meget lang tid på bistand, og at de bliver sat over på før-

tidspension. De vil hellere have arbejde. Ja, det er jeg 110 pct. enig i.

Det er et af problemerne, at vores arbejdsmarked har indrettet sig sådan, og at vi her i samfundet har indrettet os sådan, at der ikke er plads til dem, der måske skulle have et løntilskud eller en lavere løn. Det er noget, som hele samfundet har ansvar for, men det kan ikke fratage os muligheden, skal ikke fratage os muligheden for at forhindre, at endnu flere årgange går tabt ved, at vi ikke kan tilbyde dem noget som helst, ikke stiller nogen som helst krav til dem.

Jeg tror, at det, folk går i stykker på mere end noget andet, er, at det er fuldstændig ligegyldigt, om de er der eller ej, og at man kan slippe for dem bare ved at række penge over disken.

Jeg synes ikke, at det er rimeligt at sige, at dette svækker indsatsen over for andre. Der er nye penge i forslaget. Vi ved ikke nøjagtig, hvor meget det koster, for der er ingen, der kan vide, hvor meget det vil blive brugt. Man kan ikke vide, om kommunerne vil finde bedre forslag.

Jeg er helt enig i, at mange af de projekter, vi ser, er langt bedre end mit. Lad os håbe, at så mange kommuner som muligt vil skynde sig at lave noget bedre end det her.

Det er ikke rimeligt at sige, at denne indsats, som altså er det nederste sikkerhedsnet, stiller sig hindrende i vejen for, at vi gør en indsats over for dem, der virkelig har behov. Vi bruger milliarder på beskæftigelsesforanstaltninger efter arbejdsministerens lov, og der er også vedtaget adskilligt nyt på lære- og praktikpladsområdet. Der er ikke nogen, der tager noget fra nogen i den retning, og derfor synes jeg, det er en meget akavet argumentation, som vi også hørte sidste år.

Jeg skal så henvende mig til fru Jane Oksen, som jeg noterede for at sige, at Fremskridtspartiet er enig i intentionerne, og at lovens indhold har man forstået er et krav til kommunerne. Der var nogen usikkerhed om, hvorvidt Fremskridtspartiet for sommerferien for alvor havde fattet, hvad det handlede om.

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, det var positivt, at Fremskridtspartiet sagde, at man var til at tale med. Man afviste heller ikke helt, hvis jeg forstod det ret, at tingene kunne koste noget. Vi pålægger her kommunerne en pligt til at etablere nogle arbejdstilbud. Vi har nu engang den regel her i landet, at staten og Folketinget

[Socialministeren]

er nødt til at lade penge følge med, når vi pålægger kommunerne nye byrder.

Det kan ikke hjælpe at sige, at man ønsker, folk skal arbejde fuldtids for bistandshjælpen, når vi vil gøre brug af de ordninger, som ligger i arbejdsministerens lovgivning. Der står, at man skal rette sig efter overenskomsterne. Så det er altså kun, hvis man er enige om en projektløn og om, at projektløn kan bruges på disse ordninger, at man kan komme ned. Det er ikke regeringens ønske, at man kun skal arbejde 20 timer, og hvis ikke man kan få projektløn, så bliver det altså et mindre antal timer. Lovforslaget forudsætter, at man bliver enige om en projektløn, hvad jeg da heller ikke har grund til at antage at man ikke gør.

Lovforslaget er selvfølgelig fremsat nu, fordi Folketingets Socialudvalg skal have rimelig tid til at behandle det. Vi vil gerne sætte det i kraft pr. 1. juli 1990. Vi synes, det er en passende dato, hvor der jo kommer mange unge mennesker ud af gymnasierne og skolerne. Og skal vi give kommunerne rimelig tid, ville det vel være rimeligt at få det vedtaget her, samtidig med at vi vedtager finansloven, hvor i øvrigt pengene er placeret.

Så siger fru Pernille Forchhammer i debattens løb, at dette forslag har alt for lave ambitioner. Ja, det er, fordi, som fru Jane Oksen meget rigtigt sagde, der ikke er råd til ret mange offentlige udgifter. Det er måske gået op for Socialdemokratiet, at Socialministeriets budgetter vokser og vokser og vokser og vokser, og det har ikke været muligt at få dem stoppet. Når ingen er parat til at skrive flere skatter ud, og det er der ingen partier her i Folketinget der er parate til, så skal alle andre ministerier spare, for at Socialministeriet kan vokse. Jeg vil gerne lave nogle mere ambitiøse forslag, ingen tvivl om det, men jeg mangler en anvisning på, hvor vi skal få pengene fra.

Jeg synes egentlig, det er på tide, at man nu snart begynder at se realiteterne i øjnene. Uanset hvem der er regering her i landet om 1, 2 eller 5 år, så skal de her penge hænge sammen. Det er for nemt bare at stille sig op og sige: Vorherre bevares, lavt ambitionsniveau, nej, se til de kommuner, der gør det så fløve. Lad dem dog endelig. Det er helt i orden. Det koster ikke staten noget, og kommunerne gør det naturligtvis, fordi de kan se deres fordel i det på lang sigt, men der er kommuner, der ikke gør det, og dem vil vi gerne lovgive for.

Jeg kunne ønske mig, at fru Pernille Forchhammer havde overværet den foregående debat. Der var ingen grænser for, hvor lidt tillid S og SF havde til kommunerne, men nu er der pludselig ingenting i vejen, så er det jo fint. Må jeg gøre opmærksom på, at holdningerne hænger altså ikke sammen.

Så siger fru Pernille Forchhammer i relation til fru Bente Junckers indlæg, at virksomhederne har et stort ansvar, vi har i fællesskab et ansvar. Ja, det skal jeg love for, og jeg ville ønske, at det ikke bare var virksomhedernes ansvar, man understregede, men også fagforeningernes. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at fagforeningerne har deres andel i, at så mange mennesker i vores samfund for øjeblikket er skudt ud. De bliver ved med i misforstået solidaritet at kræve så høje lønninger, at de, der står bagest i rækken, ikke har skyggen af chancen for at få noget at rive i.

Jeg er sikker på, at tiden vil arbejde for det her forslag, og jeg anbefaler det til en hurtig og velvillig behandling i Socialudvalget.

Pernille Forchhammer (S):

Socialministeren starter med at sige, at det her forslag har animeret til de mange aktiviteter rundt omkring. Jeg har valgt at sige det på en anden måde, og det synes jeg egentlig jeg vil gøre igen, og jeg synes heller ikke, socialministeren skal sætte sit lys under en skæppe.

Jeg mener, det er socialministerens holdning og oplæg til debat og ikke forslaget alene, som har animeret til igangsættelse af aktiviteterne, netop fordi aktiviteterne mange steder er af en helt anden kvalitet end det her forslag.

Jeg synes, det er en omvendt konklusion at drage, at fordi vi ikke mener, man bør gennemføre det her forslag, og fordi vi mener, at kommuner, som laver en meget ringe indsats i dag, bliver renvaskede ved det her forslag, så er der pludselig ingen grund til forslaget. Jo, der er grund til et forslag. Der er grund til, at man stiller nogle krav. Der er grund til, at man stiller nogle kvalitativt høje krav, for det er bevist, at kommunerne kan gennemføre de kvalitativt høje krav.

Jeg synes, at vi under udvalgsarbejdet skal tage eksempler på de kommuner op, som laver gode projekter, og ikke bare koncentrere os om kommuner som Hvorslev, som forsøger at snige en ordning ind gennem bagdøren. Jeg synes, vi

[Pernille Forchhammer]

skal se på Ballerup-projektet, se på, hvad det koster, se på, hvordan det hænger sammen, og se på, hvorfor kommunen kan se en fordel i det på længere sigt.

Jeg er ked af, at socialministeren ikke hørte, at jeg havde et langt afsnit, hvor jeg faktisk roste vejlednings- og planlægningsindsatsen, men hvor jeg sagde, at midlerne og ressourcerne, tilbudene ikke er til stede, fordi forslaget er for snævert. Vejledningsindsatsen er god og vigtig, og vi synes, det er godt, at ministeren har prioriteret den i det her forslag.

Jeg har ikke en snus imod ufaglært arbejde. Jeg nedvurderer ikke ufaglært arbejde. Jeg sætter spørgsmålstejn ved, om vi skal have som politisk mål, at hele årgange af unge menneskers fremtid skal baseres på ufaglært arbejde. Vi ved, at ufaglært arbejde i dag også kræver uddannelse.

Vi satser på og har store problemer med efteruddannelse af de ufaglærte, for at de kan følge med i de job, som rent faktisk kaldes ufaglærte i dag. Jeg synes ikke, der er perspektiv i, at vi, når vi ved, at vi vil stå med mindre ungdomsårgange om 3, 4, 5 år, som ikke kan opfylde behovet for kvalificeret og uddannet arbejdskraft, spilder en årgang nu uden at give dem muligheder for den uddannelse, som vi på et senere tidspunkt vil få brug for.

Jeg kan love socialministeren, at det ikke tager 4 måneder denne gang, når Socialdemokratiet kommer med sit forslag om ungdomskontrakt.

Jeg vil gerne slutte af med at sige, fordi denne debat måske har kørt på de høje nagler og også har kørt på de præcise punkter, vi har noget imod, at vi er enige i intentionen, vi er enige i, at man skal fravige 3-måneders-kravet, vi er enige i, at det er nødvendigt med en projektløn på snævert afgrænsede projekter osv. osv.

Vi er meget interesserede i, at der kommer en løsning på det her punkt. Vi er meget interesserede i, at det bliver en fælles og bred løsning, og vi vil meget gerne medvirke til det. Men vi vil også gerne medvirke til, at kravene bliver af en ordentlig kvalitet, og at vi sætter et rimeligt ambitionsniveau, så at vi ikke holder nogle kommuner og nogle unge mennesker og nogle organisationer for nar.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg vil gerne i al stilfærdighed spørge Social-

demokratiets ordfører, om hun mener, at vi her i Folketinget skal lovgive om kommunernes pligt til at give heltidstilbud til unge bistandsklienter på op til 30 år, uden at der følger penge med.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Der er kommuner, der i dag klarer det med de midler, som stammer fra refusion af nogle af de tilbud, som bliver igangsat. Jeg er sikker på, at man vil kunne finde en lignende løsning, men jeg synes, vi skal kigge på det under udvalgsarbejdet.

Jane Oksen (FP):

Socialministeren mente, at tiden arbejdede for dette forslag, og fremhævede det som noget positivt, at man så bort fra 3-måneders-kravet. Jeg ved godt, at det også er Fremskridtspartiets holdning, at unge skal i arbejde så hurtigt som muligt, men vi ved jo trods alt, at 50 pct. af de unge bistandsmodtagere er i gang, inden der er gået 3 måneder, så det kunne måske også handle om, hvordan man fik mest ud af de penge, der nu engang er til rådighed. Men det er noget, vi kan diskutere i udvalget.

Ministerens synes, det er flot, at kommunerne er så godt i gang. Det er de også, men sagen er, at arbejdsløshed ikke bare handler om de unge. Vi har måske 40.000 langtidsledige, og undersøgelser viser, at 9 ud af 10 langtidsledige beskæftiges i kommunerne. Det vil sige, at kun hver 10. har mulighed for at få et arbejde på det private arbejdsmarked, og vi står med 35.000 langtidsledige, måske flere, som kommunerne skal beskæftige. Jeg tror, der bliver et problem med at få de unge beskæftiget.

Det får mig til at gå ind i debatten om ufaglært arbejde. Der er masser af arbejde, der ikke bliver udført, men hvis vi skal til at lade de unge selv bestemme, hvad de har lyst til at lave, så bliver det problematisk. Det ligger ligesom i forslaget, at de unge skal have valgmuligheder. Jamen, hvad nytter det, når man f.eks. på Fyn mangler jordbærplukkere og begynder at pløje jordbærmarkerne op, fordi man ikke kan få nogen til at plukke bærrerne?

Jeg mener altså, at det må være et absolut krav, at de unge udfører det arbejde, der nu engang er til rådighed, og så kan det ikke nytte noget, at de er kræsne og siger, at det ikke er me-

[Jane Oksen]

ningsfyldt arbejde. Alt arbejde er meningsfyldt, og måske er det allermest meningsfyldt at lave noget af det, de andre ikke gider lave, for det er jo det, der ofte er det mest synlige arbejde. Hvis ikke der bliver gjort rent og ryddet op og gjort ved, hvad så? Hvad er det for et samfund, vi får, hvis vi alle sammen skal i gang med en uddannelse?

Fremskridtspartiet blev også rost for, at vi var enige i intentionerne. Jamen det har vi altid været, og vi har også altid været til at forhandle med og tale med, men at vi ikke ville afvise flere offentlige udgifter, vil jeg nu nok sætte spørgsmålstegn ved. Fremskridtspartiet har altid stemt imod øgede offentlige udgifter, og noget af det, vi vil se meget på i dette forslag, er selvfølgelig hele økonomien i det. Der kan jo regnes på både den ene og den anden måde og frem og tilbage.

Vi går positivt ind i udvalgsarbejdet, men hvad det ender med at Fremskridtspartiet stemmer til til dette forslag, må det videre udvalgsarbejde vise.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 17. november 1989, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.45
